

Spijbbelen

Waarom deze brochure lezen?

Niet enkel scholen pakken spijbelgedrag aan maar ook huisartsen, politieagenten en vele anderen. Ken jij alle betrokkenen? Wie doet wat, waar, wanneer en waarom? Je leest in deze bijdrage wat kan. Achtergrondinformatie en de uitgebreide versies van de interviews vind je terug op www.ond.vlaanderen.be/leerlicht

4142 zware spijbelaars

In het schooljaar 2006-2007 waren er in het secundair onderwijs 4142 zware spijbelaars. Dat is ongeveer 1 procent • Het aantal nam de voorbije jaren toe. Niet omdat er meer spijbelaars zijn, maar omdat de scholen afwezigheden nauwkeuriger registreren • De meeste spijbelaars jonger dan 18 jaar zitten in het deeltijds onderwijs • In het voltijds onderwijs zit meer dan de helft van de problematische spijbelaars in het beroepssecundair • De meeste brossers zitten in het derde jaar.

- Jongens en meisjes spijbelen evenveel, maar in het deeltijds onderwijs spijbelen relatief meer meisjes • Ook in de lagere school zijn er spijbelaars. Die spijbelen vaak niet uit eigen wil.

«Ik verstopte me op zolder»

Ennio (18):

«Ik had al direct ambras»

«Ik spijbelde de eerste keer in het tweede secundair. Een maat stelde voor om te brossen. We zijn toen samen naar 'Bad boys II' gaan kijken in de cinema. In de lagere school voetballen we nog tijdens de pauze. Het middelbaar is zo anders. Je staat daar maar wat te staan op de speelplaats. Ik verveelde mij daar. Sommige gasten zochten dan ruzie. Ik wachtte soms tot mijn

ma het huis uit was en verstopte mij op de zolder.»

Time-out

«Ik was blij dat ik naar het deeltijds onderwijs kon. Maar die gasten daar zijn zo ruig. Die willen allemaal opvallen. Ik had direct al ambras met een paar van hen. Dus ging ik altijd minder naar school. De secretariaatsmensen zaten wel achter mij aan. En er is

ook een paar keer een medewerker van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) thuis geweest. Dan ben ik op time-out geweest. Drie weken lang. De trektocht en de projecten rond het milieu vond ik tof. Ik was zelfs elke morgen op tijd uit mijn bed. Ik ben dat jaar ook naar school blijven gaan. Maar nu ben ik achttien en ik ben naar school gaan beu.»

De secundaire school

Roeland Buisseret, adjunct-directeur KTA Deurne – Borgerhout

«Wees gul met B-codes»

«Veel van onze leerlingen vertrekken te vroeg op vakantie, meestal naar Marokko of andere verre landen. Ze komen hun rapport niet ophalen en weten niet eens of ze geslaagd zijn als ze terugkomen. Dikwijls keren ze ook te laat terug voor het volgende schooljaar. We maken hen duidelijk dat ze een inbreuk plegen op de Wet op de Leerplicht. In het schoolreglement staat zwart op wit wat kan en wat niet kan. Dat reglement lichten we nog eens toe op een info-avond. **Duidelijke communicatie rond aanwezigheid is een eerste vorm van spijbelpreventie.** Daarnaast proberen we te voorkomen dat onze leerlingen zich vervelen, want dat werkt spijbelen in de hand. Als er bijvoorbeeld een leraar ziek is, vullen we dat op met een andere les of met sport.»

«Als een leerling spijbelt, verwittigen we de ouders diezelfde dag nog. Als ze telefonisch niet te bereiken zijn, gaan we op huisbezoek. Vaak is het responsabiliseren van de ouders het moeilijkst. Bij kansarme ouders ligt dat nog moeilijker, omdat zij vaak zelf slechte ervaringen met de school hadden. Onze secretari-

aatsmedewerkers duiden een problematische afwezigheid aan met een code B, dan starten we meteen een aangepaste begeleiding op. **Ik dring er op aan dat onze school gul is met B-codes.** Sommige scholen houden dat potje liever gedekt voor de inspectie. Om de twee weken komt de zorgcel samen: het leerlingensecretariaat, de leerlingenbegeleiding en het Centrum voor Leerlingenbegeleiding. De zorgcel verzamelt allerlei gegevens rond een leerling, niet alleen de negatieve. De leerling zelf is het centrale gegeven. De cel maakt een analyse van alle elementen, kijkt of ze patronen kan ontdekken en beslist wie de leerling verder opvolgt en op welke manier.»

«Spijbelende jongeren laten we eens nablijven, we laten hen een antispijbelcontract tekenen of we moeten strafstudies of een schorsing opleggen. Maar waar eindigt begeleiding en begint sanctionering? Soms weet je dat een leerling echt geholpen zou zijn met een diploma. Als hij na drie weken spijbelen plots weer in de klas zit, is het een moeilijke afweging of we hem beter straffen of dat we hem beter op een berouwvolle manier ontvangen.»

Wie spijbelt?

«Je kan spijbelaars niet over één kam scheren. Sommigen spijbelen systematisch op maandagochtend, anderen blijven enkele weken weg en beseffen dan toch dat ze fout zitten. We houden er rekening mee als een

jongen bijvoorbeeld voor de vijfde keer ziek is maar niet doorhad dat hij na vier keer ziekte een doktersbriefje moet halen. Dat is iets anders dan een leerling die te vroeg van de schoolbus stapt om iets leuks te gaan doen.»

Wanneer mag een leerling afwezig zijn op school?

- Bij ziekte
- Bij een begrafenis of huwelijk van aanverwanten in de tweede graad of inwonenden
- Om een familieraad bij te wonen
- Bij een dagvaarding voor de rechtbank
- Bij een opname in een instelling voor bijzondere jeugdzorg die een schoolvervangend programma aanbiedt
- Als de leerling het topsportstatuut heeft en in het secundair onderwijs zit
- Als de school onbereikbaar is, bijvoorbeeld bij zwaar winterweer of een staking
- Bij specifieke feestdagen verbonden met de erkende levensbeschouwing van de leerling (bv. het Offerfeest)

In alle gevallen moeten de leerlingen een ziektebriefje, een verklaring van de ouders of een document met officieel karakter kunnen voorleggen.

Wanneer moeten leerlingen vooraf toestemming vragen aan de school?

- Voor rouwverwerking bij het overlijden van aanverwanten in de tweede graad
- Bij deelname aan culturele/sportieve manifestaties, bv. audities of een internationaal toernooi (als de leerling niet het topsportstatuut bezit)
- Als de leerling het topsportstatuut heeft en in het basisonderwijs zit
- Uitzonderlijk voor persoonlijke redenen (de restcategorie)

Deze lijst is niet volledig. Kijk voor meer informatie in het schoolreglement.

De basisschool

Dirk Bicker, directeur gemeentelijke basisschool De Wereldreiziger, Antwerpen:

«Tegelijk duidelijk, kordaat en warm»

«Leerlingen in de lagere school kiezen meestal niet zelf om te spijbelen. Vaak ligt de oorzaak in het gezin. Ongeveer een vierde van onze leerlingen zijn anderstalige nieuwkomers die minder dan één jaar in ons land zijn. Dikwijls hebben de ouders weinig schoolervaring en leven de kinderen erg structuurloos. Ze hebben problemen met huisvesting, geen eten of propere kleren en soms moeten kinderen gaan bedelen om in een gezinsinkomen te voorzien.»

«Als kinderen van jongsaf aan spijbelen, is de kans groter dat het probleem later ontspoord.» We registreren de afwezigheden dus heel nauwkeurig. Al onze ouders weten heel uitdrukkelijk dat we verwachten dat kinderen elke dag naar school komen en dat ook op tijd doen. Dat we hen meteen opbellen of desnoods op huisbezoek komen als hun kind afwezig is en we ons daarover zorgen maken. Je maakt hen duidelijk dat hun kind niet in orde is, dat er problemen komen als het zo verder gaat (jeugdbrigade, geen diploma etc). Aan de andere kant toon je ook warme betrokkenheid. Je gaat op zoek naar wat er scheelt en hoe je er samen wat kan aan doen. In die zin voeren we op school een toeleidingsbeleid. Gezinnen waarvan je weet dat de kinderen niet naar school komen omdat ze geen geld, geen propere kleren, geen eten of medische verzorging hebben, helpen we de weg vinden naar de hulpverlening. Op die manier neem je ook de redenen van het spijbelen weg.»

De school is een huis

«Van de overheid krijgen we tien uren zorgcoördinatie. Die uren zetten we in op het welzijn van het kind, binnen én buiten onze school, met het kind én met zijn omgeving. Maar die tien uren zijn veel te weinig om al die gesprekken en huisbezoeken te doen. Daarom maken we het hele team verantwoordelijk voor die zorg. Vertrouwen scheppen, een veilige omgeving creëren, werken aan de school als aan een huis, dat is de taak van iedereen.»

«Als het probleem onoverzichtelijk wordt, organiseren we een 'ronde tafel' voor een kind. Dat betekent dat het netwerk (School, CLB, OCMW, jeugdbrigade, gezinsconsulent...) rond de tafel gaat. Dat we de ernst bekijken van de situatie, op een rijtje zetten wie al wel welke inspanningen heeft gedaan en dat we samen een actieplan afspreken. **We hebben ook over de netten heen afspraken gemaakt met tien scholen hier in de buurt.** Samen proberen we via trajectbegeleiding van leerlingen het schoolshoppen tegen te gaan. Zo maken we dus de mazen van het hulpnet zo fijn mogelijk.

Vijf jaar geleden hadden we hier nog achttien problematische spijbeldossiers op 255 leerlingen. Nu hebben we er twee op 325 leerlingen.»

Wanneer een doktersbriefje?

Als een leerling in het lager of het secundair onderwijs minder dan vier achtereenvolgende kalenderdagen ziek is, mogen de ouders een briefje schrijven. Vanaf vier dagen ziekte is een medisch attest vereist. De ouders mogen maximaal vier maal per jaar zelf een briefje schrijven. Vanaf de vijfde keer is een doktersattest vereist. Bij ziekte tijdens de examenperiode in het secundair onderwijs is altijd een briefje van de huisarts noodzakelijk.

*Spijbelen is als roken.
Voor je het weet kan je niet meer stoppen*

(Jens, 17)

Het CLB

Elke De Meyer, VCLB-medewerker bij het Kompas in Mechelen: «Soms is het bobijntje af»

«Spijbelbegeleiding is een prioritaire taak voor het CLB. Officieel komt het CLB pas in beeld als de school tien halve dagen problematische afwezigheid heeft vastgesteld. Maar vaak is dat al vroeger en kennen we de leerlingen omdat er andere problemen zijn. Elke maand is er op school een spijbelcel, waar we alle elementen samenbrengen.»

«Ik begin altijd met een persoonlijk gesprek met de leerling. Ik zoek naar wat er achter dat gedrag zit, stel wat wij vanuit de school en het CLB verwachten en schets hen ook het mogelijke vervolg. Dat ik contact kan opnemen met hun ouders en als het echt moet ook met de jeugdbrigade van de politie. Voor sommigen werkt dat afschrikwekkend. Werkt dat niet, dan ga ik op huisbezoek. **Vaak ontdek je zo de vele en complexe redenen waarom jongeren niet naar school gaan (kansarmoede, misbruik, ver-slaving...).** Dan moet je uitkijken welke extra hulp je inschakelt: OCMW, Comité voor Bijzondere Jeugdzorg, de jeugdbrigade, vertrouwenscentrum, een time-outproject...»

«Ik steek zeker zestig procent van mijn tijd in spijbelaars. Soms kom ik amper toe aan het

Beleidscontract en spijbelplan
«Om de drie jaar herbekijkt het CLB het beleidscontract met de school. Ook daar kunnen we actiepunten en engagementen over spijbelen uitstippelen. Sinds kort werken we ook met de stad en met verschillende partners aan een gezamenlijk spijbelplan voor alle scholen in de regio. Zo leren we elkaar kennen. Met alle problemen vandien. Het beroepsgeheim zoals dat er is bij het CLB, geldt niet op dezelfde manier bij de politie.»

andere werk. Want op die scholen zijn er natuurlijk nog andere problemen. Als een leerling dertig B-codes verzamelt, stuurt de school zijn dossier op naar het ministerie van Onderwijs. Op de lange duur schrijven de scholen die leerling dan uit, vaak heeft ook iedereen gedaan wat

hij kon. Het bobijntje is af. De actieve CLB-begeleiding stopt dan en ook wij sturen het dossier door als 'zorgwekkend'.»

wekkend dossier in. Per jaar zijn dat er een zeventigtal. Daarop reageren wij meestal met een individuele brief. Soms aan de ouders, soms aan de jongere zelf, met een kopie naar de school en het CLB. Regelmatig verwijzen wij een dossier ook door naar het parket. Sinds de aanstelling van de jeugdcriminologen krijgen we nu ook feedback over die dossiers.

Wij willen vooral de lacunes opvullen waar er nog geen geoliede afspraken zijn tussen de scholen, de hulpverlening en het parket. Het zou een goed teken zijn als wij minder dossiers krijgen. Dat zou betekenen dat de lokale hulpverlening overal goed op elkaar is afgestemd.»

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Tine Debruyne, Agentschap voor Onderwijsdiensten, Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming «Minder dossiers is een goed teken»

«Scholen signaleren mij de problematische afwezigheid van een leerling, zodra die dertig halve dagen via code B is aangeduid als problematisch afwezig. Voor jongeren uit het deeltijds onderwijs gebeurt dat na twintig halve dagen. **Ik krijg vaak de kritiek dat er niets gebeurt met die meldingen.** Dat klopt niet helemaal. We zijn inderdaad gestopt om op elk dossier met een standaardbrief naar de ouders te reageren. Want die hebben snel door dat daar geen gevolgen aan vasthangen. Die meldingen van de scholen dienen nu vooral om cijfermateriaal over de spijbelproblematiek te verzamelen. Als scholen en CLB's een individuele reactie van ons verlangen, dan sturen ze een zorg-

De huisarts

Tine Dusauchoit, huisarts in wijkgezondheidscentrum 'De Brugse Poort' in Gent: «We mogen spijbelen niet bevorderen»

«Onze praktijk ligt in een wijk met veel kansarmen en allochtonen. Het aantal raadplegingen door patiënten tussen twaalf en twintig jaar is hoog. Niet enkel omdat we veel jonge patiënten hebben. Tijdens de schoolvakanties daalt het aantal jongeren dat ons raadpleegt opvallend. Het klassieke verhaal is 'Ik had gisteravond negenendertig graden koorts en ik moest braken. **Ik was zo ziek dat ik vandaag echt te moe ben om naar school te gaan.**' Maar zo'n virale ziekte zie je de dag erna wel nog aan mensen. Dan vermoed je dat er schoolse problemen zijn. Als arts ben je in de eerste plaats hulpverlener. Je hebt een relatie die gebaseerd is op vertrouwen. Ook al is er twijfel, je mag er niet meteen van uitgaan dat de persoon die voor je zit een ongegronde hulpvraag heeft. Ik voel me als arts dan ook niet verantwoordelijk voor spij-

belgedrag. Maar ik heb wel de verplichting om dat gedrag niet te bevorderen. Want je moet steeds denken in het belang van je patiënt. Je moet weten wie spijbelt en wat determinanten van spijbelen zijn. Als je een meisje van zestien uit het deeltijds onderwijs bij je krijgt, weet je: ik moet alerter zijn. Een verhelderende vraag is ook vaak: 'In welke klas zit je?' Ik val elke keer weer achterover van de leerachterstand. Dat is ook een determinant van spijbelgedrag. Of de frequentie. **Een gemiddelde jongere gaat twee à drie maal per jaar naar de dokter.** Bovendien kennen de meeste artsen de onderwijs-wetgeving rond de medische attesten niet. Een goede registratie is zo belangrijk. De voorgeschiedenis van een patiënt, het onderwijstype dat hij volgt, leert iets over het risico op spijbelen.»

«Als je elke avond onder de blauwe plekken thuiskomt, dan bras ik liever»

(Bjorn, 13)

Wie is de CLB-arts?

«Ik pleit ervoor om de school 'binnen te laten' op een consultatie. Als je de naam van de school in een dossier noteert, kan je ook te weten komen wie de CLB-arts is. Het blijft wel een moeilijke relatie tussen huisartsen en CLB-artsen. Want de CLB-arts is geen behandelende arts en hoewel hij ook beroepsgeheim heeft, twijfelen veel dokters om vertrouwelijke gegevens door te geven.»

Artsen kunnen de contactgegevens van CLB-artsen opzoeken op www.ond.vlaanderen.be/leerplicht/actoren/artsen

Wat met dixit-attesten?

Tot voor kort namen scholen dixit-attesten aan als medische attesten en dus als gewettigde afwezigheden. Sommige dokters schrijven zo'n attest als ze zelf geen tekenen van ziekte vaststellen. De dokter noteert dan enkel dat de patiënt 'zegt dat hij ziek is'. In principe mag hij geen dixit-attesten schrijven. Maar leerlingen vroegen het vaak om in orde te zijn voor de school. Zo een dixit-attest kan een belangrijk signaal zijn voor scholen om spijbelen op te sporen. Daarom zullen ze zulke attesten vanaf dit schooljaar registreren met een 'code B', de B van begeleiding. Dit betekent dat ze de leerling beschouwen als 'problematisch afwezig'. Ook geantedeerde attesten wettigen de afwezigheid niet langer vanaf dit schooljaar. Dat zijn attesten die geschreven zijn na de ziekteperiode, op een moment dat de dokter de ziekte niet meer zelf kan vaststellen. Ook deze attesten zullen de scholen vanaf nu met een 'code B' registreren.

De Time-out

Jarno Bogaert, begeleider bij Time-out Sint-Niklaas
«Ik laat mijn jongere niet los»

«Time-out is een heel directe vorm van hulpverlening. Scholen en het CLB schakelen ons in bij 'dreiging van schooluitval', zo is de officiële term. Concreet krijgen wij jongeren met gedrags- en motivatieproblemen of met een spijbelproblematiek over de vloer. De jongere mag weigeren maar in de praktijk is de druk van de school soms groot. Voor elke jongere die we kort individueel begeleiden, werken we een aangepast programma van activiteiten en gesprekken uit. Heeft de jongere meer baat bij een lange time-out, dan begeleiden we

hem gedurende drie weken in groep. Negentig procent van hen maakt het schooljaar waarin ze op time-out gingen af op dezelfde school. Bij sommigen zien we bovendien een uitgesteld positief effect het schooljaar er na.

Spijbelen is een moeilijke problematiek. Het levert de jongere een direct voordeel op. Maar het duurt vaak lang eer hij er echt negatieve gevolgen van merkt. Er zijn weinig concrete maatregelen die gegarandeerd effect hebben.»

De Time-out

Een time-outproject probeert een definitieve breuk tussen leerling en school te vermijden door de leerling tijdelijk uit school weg te nemen. Ondertussen werkt een welzijnsorganisatie via een schoolvervangend programma met beide partijen aan re-integratie. Elk project hanteert daarbij een eigen aanpak.

In Vlaanderen zijn er zes organisaties waarbij je lange time-out kan volgen. Veertien organisaties bieden korte time-out aan.

Het Lokaal Overlegplatform

Veerle Van de Velde, deskundige bij het Lokaal Overlegplatform (LOP) regio Mechelen:

«We willen shoppinggedrag vermijden»

«Bij het Lokaal Overlegplatform (LOP) regio Mechelen hebben we een afspraak met alle scholen dat ze ons dat melden als ze een leerling definitief uitsluiten. Maar ook als die jongere terug onderdak vindt op een andere school. Zo krijgen we een overzicht van de jongeren in en rond Mechelen die nergens zijn ingeschreven, ook een vorm van spijbelen. Die bespreken we dan op de bemiddelingscel van het LOP. **Zo willen we vermijden dat jongeren op de dool geraken en lukraak gaan schoolshoppen of helemaal niet naar school gaan.**

In de bemiddelingscel zitten naast vertegenwoordigers van de scholen, Syntra en het CLB ook het onderwijsopbouwwerk en het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg. Elk LOP beslist vrij wie zij lid maakt van haar bemiddelingscel, afhankelijk van de lokaal aan-

wezige partners, de taken die de cel zichzelf stelt... Dit schooljaar steeg het aantal definitieve uitsluitingen in Mechelen aanzienlijk. We onderzoeken momenteel de achtergronden en oorzaken in de hoop hieruit de nodige lessen te trekken. Bij welke scholen gebeurt dat het meest? Welke achtergrond hebben die jongeren?»

Wat is een Lokaal Overlegplatform?

De Lokale Overlegplatforms doen onderzoek naar de lokale situatie van de gelijke onderwijskansen, nemen initiatieven om lokaal de gelijke onderwijskansen te bevorderen, wisselen goede praktijkvoorbeelden uit en bemiddelen bij inschrijvingsproblemen. Een LOP verenigt per regio alle onderwijsverstrekkers én verschillende lokale organisaties die geconfronteerd worden met (on)gelijke kansen binnen het onderwijs. Dit kunnen bijvoorbeeld verenigingen van allochtonen en armen zijn. Er zijn zeventig lokale overlegplatforms in Vlaanderen. Die richten zich ofwel op kleuter- en lager onderwijs of op het secundair onderwijs.

De stad of gemeente

Inés Valcke, Hoofd van de dienst Onderwijs bij de stad Oostende:
«Actieve jongeren spijbelen minder»

«In januari begint onze dienst Onderwijs aan de leerplichtcontrole. Ik ontvang dan van het ministerie de namen van Oostendse leerlingen die nergens in een school zijn ingeschreven. Onze dienst gaat na waarom dat zo is. Het is de taak van een lokaal bestuur om een omgevingsanalyse te maken van de spijbelproblematiek in de stad of de gemeente. Want op basis daarvan kan je concrete acties ondernemen. De demotivatie van een jongere in het deeltijds onderwijs die geen stageplaats vindt,

is iets helemaal anders dan de demotivatie van een stoere vijftienjarige die op café wil.

Onderzoek toont aan dat jongeren die actief zijn in het verenigingsleven minder spijbelen. Het is dus belangrijk om die maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren. Onze dienst besteedt aandacht aan het integraal beleid rond jeugd, vrije tijd, sport en cultuur. Er is bijvoorbeeld een duidelijke band tussen spijbelen en kansarmoede. We willen vermijden dat een jongere zich niet

bij de voetbalclub kan aansluiten omdat hij het lidgeld niet kan betalen.

Vijf maal per jaar komt de Oostendse Onderwijsraad samen. Daarin zitten vertegenwoordigers van het onderwijsveld, het welzijnsveld, het LOP, de CLB's. We bespreken allerlei thema's en komen tot goede afspraken met de politie over het bestrijden van jeugdcriminaliteit. Op die manier kunnen we elkaar versterken.»

Spijbelen is gewoon veel te makkelijk. Politieagenten op de Meir lopen je straal voorbij terwijl ze weten dat je op school moet zitten

(Adnan, 18)

De politie

Dirk Janssen, sociaal consulent bij de jeugd- en sociale dienst van lokale politie Leuven:
«We doen aan 'community policing'»

«De politie schiet pas in actie als de school en het CLB vastzitten met hun begeleiding. Dan contacteren zij het aanspreekpunt voor de scholen bij de politie. Wij ontvangen dan een meldingsfiche met daarop een gedetailleerd overzicht van de contacten die er zijn geweest met de spijbelaar, zijn ouders en eventuele andere hulpverlening.»

«Wij laten de jongere en zijn ouders naar ons komen voor een gesprek over de inbreuk op de Wet op de Leerplicht. Dat maakt al indruk. **Maar een jongere die spijbelt, is niet strafbaar. De ouders zijn burgerlijk aansprakelijk en dus verantwoordelijk.** Als zij hun kind bewust niet naar school sturen, kunnen zij worden gedagvaard voor de politierechtbank.»

«Vaak zijn er achterliggende problemen voor het spijbelen die een raakvlak hebben met het terrein van de politie, zoals bijvoorbeeld steaming of drugs. Dan verwijzen we door naar de hulpverlening. Wanneer de jongere nog niet gekend staat bij de politie, en het vooronderzoek bracht geen achterliggende proble-

men aan het licht, dan krijgt die nog één kans. Dat wordt samen met zijn ouders vastgelegd in een anti-spijbelcontract. Hervalt de jongere? Dan stellen wij een proces-verbaal op. Dat is een melding aan het parket. Ook als de jongere in geen enkele school is ingeschreven, stellen wij proces-verbaal op. De jeugdcriminoloog en de jeugdmagistraat nemen dan het dossier op.»

«Elke drie maanden zitten wij samen met onze partners van Welzijn en Justitie. Dan bespreken wij anonieme dossiers en wisselen wij ervaringen uit. Die stroomlijning is belangrijk. Dat past in ons idee van 'community policing'. Wij gaan zelf ook de straat op. **In ons arrondissement is er regelmatig een dag waarop de politie focust op spijbelaars.** Wanneer we iemand betrappen brengen we hem of haar naar school en verwittigen we de ouders. We starten dan dezelfde procedure op als bij een melding vanuit een school.»

Aanspreekpunten bij de politie

Dirk Janssen is het aanspreekpunt voor de scholen in de politiezone Leuven. Sinds 2007 moet elke politiezone zo'n aanspreekpunt hebben. Op die manier weten scholen goed bij wie ze terecht kunnen als er zich problemen als spijbelen, dealen, diefstallen, steaming etc. voordoen.

Op zoek naar het aanspreekpunt van de school? www.infozone.be, klik op 'wie is wie?' en zoek dan de politiezone op.

Het parket

Karel Verleije, parketcriminoloog Jeugd en Gezin bij het parket van de procureur des Konings Antwerpen

«Druk van buitenaf is nodig»

«Elk gerechtelijk arrondissement werkt op een andere manier rond spijbelen. Wij nodigen de jongere en zijn ouders uit als het jeugdparquet een procesverbaal ontvangt. Een uitnodiging door het parket geeft al wat gewicht aan de zaak. We zetten dan twee maanden lang druk op hen en schetsen wat er in de toekomst kan gebeuren als ze niet meewerken. **Het jeugdparquet kan bijvoorbeeld de ouders voor de politierechtbank brengen.** Meestal krijgen ze dan een boete. We passen er wel voor op om ouders die het financieel moeilijk hebben niet extra te belasten met een boete. Maar ik heb al gemerkt dat ouders die nogal onverschillig staan tegenover de schoolloopbaan van hun kind door die financiële sancties plots meer betrokken worden. Blijft hij na twee maanden opvolging toch spijbelen? Dan beschouwen we het dossier als een problematische opvoedingssituatie, kortweg POS. Dat betekent dat het jeugdparquet de spijbelaar aanmeldt bij de bemiddelingscommissie. Deze toetst bij het Comité voor Bijzondere jeugdzorg (CBJ) of alle mogelijkheden in de vrijwillige hulpverlening zijn uitgeput. Gewoonlijk is dat het geval en zien we die dossiers terugkomen. Dan vraagt het jeugdparquet de jeugdrechter om tussen te komen. Als de situatie hoogdringend is, komt de jeugdrechter wel direct tussen, vóór de toets bij het CBJ.»

Wat doet een parketcriminoloog?

De jeugdcriminoloog heet officieel 'parketcriminoloog sectie Jeugd en Gezin'. Dat is een nieuwe functie naar aanleiding van de nieuwe Wet op de Jeugdbescherming. Het is zijn taak om de parketmagistraat te assisteren rond drie thema's: spijbelen, kindermishandeling en jeugddelinquentie.

Spijbelen en schooltoelagen

Vanaf schooljaar 2007-2008 is er een nieuwe regeling voor schooltoelagen, de vroegere studiebeurzen. Leerlingen die hardnekkig spijbelen, kunnen voortaan hun studietoelage verliezen. Wanneer zij twee schooljaren op rij dertig halve dagen 'problematisch afwezig' zijn, moeten zij hun toelage voor het tweede jaar terugbetalen.

Vanaf schooljaar 2008-2009 zullen ook leerlingen in de kleuterschool, de lagere school én het deeltijds

secundair onderwijs een schooltoelage kunnen krijgen. Net zoals in het secundair onderwijs, kunnen spijbelende leerlingen hun schooltoelage verliezen. Dit zal ook gelden voor kleuters: wanneer zij in het ene schooljaar te weinig aanwezig zijn, krijgen zij het volgende schooljaar pas een schooltoelage als gebleken is dat ze dat tweede jaar wél genoeg aanwezig zijn.

www.studietoelagen.be

Meer informatie?

- ✓ Alle **achtergrondinfo** en de uitgebreide versies van de interviews in deze brochure vind je terug op www.ond.vlaanderen.be/leerplicht
- ✓ Raadpleeg ook de **Gids voor ouders** met kinderen in het basisonderwijs (ook beschikbaar in het Engels, standaard Arabisch en Turks). Of lees de **Gids voor leerlingen** in het secundair onderwijs. Bestellen kan via www.ond.vlaanderen.be/publicaties
- ✓ Blader door **De Eerste Lijn** over spijbelen op www.klasse.be/leraren. Zoek via het archief op 'spijbelen'.
- ✓ **Nog vragen?** Contacteer het Spijbelteam van het ministerie van Onderwijs en Vorming: spijbelen@vlaanderen.be
Tel 02 553 86 83

klasse

Vlaamse overheid

Deze brochure kadert in de uitvoering van het Spijbelactieplan van het ministerie van Onderwijs en Vorming. Dat plan bundelt twaalf acties voor een integrale en multidisciplinaire aanpak van spijbelen. De brochure belandt bij iedereen die er baat bij heeft: schooldirecteuren en leerkrachten, CLB-medewerkers, huisartsen, de time-outprojecten, de Lokale Overlegplatforms, de aanspreekpunten onderwijs bij de politie, de schepenen van Onderwijs, de parket-criminologen, de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg, de JIPs en JACs, Teleblok en de Kinder- en Jongerentelefoon.

Initiatief: Spijbelteam • Redactie: Klasse • Foto's: Lieven Van Assche • Vormgeving: Little Big Band • Verantwoordelijke uitgever: Jo De Ro.